EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 16. 12. 2025
COM(2025) 765 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní nariadenia (EÚ) č. 691/2011 o európskych environmentálnych ekonomických účtoch

1. ÚVOD

Nariadením (EÚ) č. 691/2011 o európskych environmentálnych ekonomických účtoch ([1]) (ďalej len „nariadenie“) sa zaviedol spoločný rámec pre zber, zostavovanie, zasielanie a vyhodnocovanie európskych environmentálnych ekonomických účtov. V článku 10 uvedeného nariadenia sa uvádza:

> *Komisia predloží do 31. decembra 2013 a potom každé tri roky Európskemu parlamentu a Rade správu o vykonávaní tohto nariadenia. V tejto správe sa hodnotí najmä kvalita zaslaných údajov, metódy zberu údajov, administratívne zaťaženie členských štátov a respondentov, ako aj uskutočniteľnosť a účinnosť týchto štatistík.*

Toto je piata správa, ktorou sa plní táto povinnosť. Predchádzajúce správy boli uverejnené v rokoch 2022 ([2]), 2019 ([3]), 2016 ([4]) a 2013 ([5]).

2. ENVIRONMENTÁLNE EKONOMICKÉ ÚČTY

Európska zelená dohoda tvorí od roku 2019 základ záväzku Komisie riešiť výzvy v oblasti klímy a životného prostredia. Objavili sa však nové globálne výzvy a cieľom Európskej komisie je, aby bola EÚ udržateľnejšia, konkurencieschopnejšia, odolnejšia a lepšie pripravená na zmenu klímy.

Hospodárstvo a životné prostredie sú neoddeliteľne prepojené. Zhodujúce sa a úplné informácie o vplyvoch našich hospodárskych činností na životné prostredie, o sociálnych a hospodárskych prínosoch, ktoré nám prináša životné prostredie, a o prínosoch vyplývajúcich z ochrany životného prostredia podporujú realizáciu priorít EÚ týkajúcich sa posilnenia udržateľnosti a odolnosti výroby v EÚ a ochoty dekarbonizovať hospodárstvo. Tvorcovia politík preto potrebujú vysokokvalitné štatistiky o prepojení medzi životným prostredím a hospodárstvom, aby mohli monitorovať pokrok a rozhodovať o politických opatreniach.

Environmentálne ekonomické účty (skrátene environmentálne účty) sú výkonným, viacúčelovým informačným rámcom, ktorý sa zaoberá vplyvom hospodárskych činností EÚ na udržateľnosť a klímu. Samotná hlavná hospodárska štatistika, ako napríklad národné účty, nie je navrhnutá tak, aby sa v nej plne zohľadňovali environmentálne vplyvy výroby, spotreby, investícií alebo financovania. Integráciou hospodárskych a environmentálnych aspektov poskytujú environmentálne účty úplnejší obraz o situácii.

Pripravovaný revidovaný štandard národných účtov ESA 202X bude zahŕňať prírodné zdroje v oveľa väčšej miere ako doteraz. Zostavovanie národných účtov sa preto bude viac ako kedykoľvek predtým opierať o spoľahlivé údaje z environmentálnych účtov.

([1]) Ú. v. EÚ L 192, 22.7.2011, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/691/2025-06-24.
([2]) COM(2022) 718 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:52022DC0718.
([3]) COM(2020) 56 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1583142055591&uri=CELEX:52020DC0056.
([4]) COM(2016) 663 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1478531808092&uri=CELEX:52016DC0663.
([5]) COM/2013/0864 final, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX:52013DC0864.

Európske environmentálne účty podporujú nadnárodný aspekt environmentálnych otázok, pričom využívajú systematický prístup a poskytujú pokrytie všetkých členských štátov a environmentálnych tém s cieľom umožniť posudzovanie politík a porovnávanie medzi členskými štátmi.

Kľúčovou črtou environmentálnych účtov je integrácia, konkrétne integrácia rôznych druhov informácií (štatistických, administratívnych, modelovaných, ...) a integrácia environmentálnych a ekonomických aspektov, ako sú i) spotreba energie, dane a emisie do ovzdušia; ii) ťažba materiálov a odpad a iii) výdavky verejnej správy a výdavky podnikov (vrátane investícií) súvisiace so životným prostredím a klímou; iv) rozsah a stav ekosystémov a prínos ekosystémov pre spoločnosť a životné prostredie.

Environmentálne účty sú účinným a efektívnym spôsobom zhromažďovania informácií, pretože:

- sa v nich opätovne používajú dostupné údaje, čo umožňuje vytvárať nové informácie s obmedzeným administratívnym zaťažením pre podniky a verejnosť,
- umožňujú krížovú kontrolu a porovnávanie informácií z rôznych zdrojov, čím umožňujú získať kvalitné informácie s obmedzeným úsilím.

Európske environmentálne účty sú založené na medzinárodných normách s názvom Základný rámec systému environmentálnych ekonomických účtov (ďalej len „SEEA CF“) ([6]) a Systém integrovaných environmentálnych ekonomických účtov: Ekosystémové účtovníctvo (ďalej len „SEEA EA“) ([7]). Tieto normy vypracovali a uverejnili OSN, Európska komisia (Eurostat), Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo, Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD), Medzinárodný menový fond a Svetová banka. Norma SEEA CF sa reviduje a jej aktualizácia je naplánovaná na rok 2028.

Životné prostredie a klíma majú vplyv na ľudí na celom svete a mnohé cezhraničné aspekty oboch problematík sú spojené s emisiami do ovzdušia, materiálmi a obchodom, využívaním vody, energiou, daňami, investíciami atď. Z tohto dôvodu sú nevyhnutné globálne normy. Preto je norma SEEA CF koordinovaná s Európskym systémom účtov a platobnou bilanciou.

V rámci uvedených noriem sa nariadením stanovujú európske environmentálne účty, ktoré majú členské štáty vykazovať, zdroje údajov, vykonávanie pilotných štúdií atď. Má význam pre Európsky hospodársky priestor (EHP) ([8]). Účty sa v ňom rozdeľujú do deviatich modulov.

- **Účty emisií do ovzdušia**: emisie šiestich skleníkových plynov do ovzdušia (vrátane CO_2 a CO_2 z biomasy používanej ako palivo) a siedmich látok znečisťujúcich ovzdušie (vrátane amoniaku a jemných prachových častíc) v členení podľa 64 priemyselných odvetví produkujúcich emisie so zahrnutím kategórie domácností.

([6]) https://seea.un.org/.
([7]) https://seea.un.org/ecosystem-accounting.
([8]) Zahŕňa Nórsko a Island. Lichtenštajnsko má úplnú výnimku. Dvojstranná štatistická dohoda Švajčiarska s Európskou úniou zahŕňa nariadenie od decembra 2019. (Rozhodnutie Štatistického výboru Európskej únie a Švajčiarska č. 2/2019 z 2. decembra 2019, ktorým sa nahrádza príloha A k Dohode medzi Európskym spoločenstvom a Švajčiarskou konfederáciou o spolupráci v oblasti štatistiky [2020/51]; Ú. v. EÚ L 17, 22.1.2020, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/51/oj).

- **Dane súvisiace so životným prostredím podľa hospodárskej činnosti**: dane súvisiace s energiou, dopravou, znečistením a prírodnými zdrojmi vrátane osobitných kategórií pre CO_2 a systémy obchodovania s emisiami, v členení podľa 64 platiacich priemyselných odvetví so zahrnutím kategórie domácností a nerezidentov.
- **Účty materiálových tokov v rámci celého hospodárstva**: množstvá fyzických vstupov do hospodárstva, akumulácia materiálov v hospodárstve a výstupy do iných hospodárstiev alebo späť do životného prostredia. Ide o dôležité informácie na monitorovanie pokroku smerom k obehovému hospodárstvu.
- **Účty výdavkov na ochranu životného prostredia**: výdavky hospodárskych jednotiek, ktorých účelom je ochrana životného prostredia. Výdavky zahŕňajú investície a kategórie spotreby.
- **Účty odvetvia environmentálnych tovarov a služieb**: výstup, pridaná hodnota a vývoz tovarov a služieb osobitne navrhnutých a vyrobených na ochranu životného prostredia alebo riadenie zdrojov. Vykazuje sa aj zamestnanosť spojená s takýmito činnosťami.
- **Účty fyzických tokov energie**: toky energie zo životného prostredia do hospodárstva (ťažba prírodných vstupov), v rámci hospodárstva (výroba a používanie energetických výrobkov) a z hospodárstva do životného prostredia (vypúšťanie energetických rezíduí), v členení podľa 64 priemyselných odvetví so zahrnutím kategórie domácností.
- **Účty týkajúce sa lesov**: údaje o lesných zdrojoch a ekonomickej činnosti v odvetviach lesníctva a ťažby dreva spôsobom, ktorý je plne kompatibilný s údajmi vykazovanými podľa ESA 2010.
- **Účty týkajúce sa environmentálnych dotácií a podobných transferov**: bežné a kapitálové transfery od vlády podnikom a domácnostiam určené na podporu činností, ktoré chránia životné prostredie a prírodné zdroje, vrátane výroby a používania environmentálnych produktov.
- **Ekosystémové účty**: rozsah a stav ekosystémových aktív a služieb, ktoré poskytujú spoločnosti a hospodárstvu. Príkladom ekosystémových služieb je zásobovanie plodinami, opeľovanie plodín, cestovný ruch súvisiaci s prírodou a regulácia globálnej klímy.

Každý z uvedených modulov je vymedzený v jednej prílohe k nariadeniu. Členské štáty sú povinné predkladať Komisii (Eurostatu) údaje podľa príloh I až III od roku 2013, podľa príloh IV až VI od roku 2017 a podľa príloh VII a VIII od konca roka 2025, pričom údaje podľa prílohy IX (ekosystémové účty) majú byť predložené do konca roka 2026.

3. ČINNOSTI OD POSLEDNEJ SPRÁVY

Zmeny nariadenia a iných odvodených právnych predpisov

Nariadením (EÚ) 2024/3024 z 27. novembra 2024 sa zmenilo nariadenie (EÚ) č. 691/2011. Po prvé sa ním pridali tri nové moduly o účtoch týkajúcich sa lesov, účtoch týkajúcich sa environmentálnych dotácií a podobných transferov a o ekosystémových účtoch.

Nové moduly o účtoch týkajúcich sa lesov a účtoch týkajúcich sa environmentálnych dotácií a podobných transferov sú založené na už existujúcich dobrovoľných predkladaných údajoch (od roku 2016, resp. 2015).

Modul pre ekosystémové účty je pre väčšinu členských štátov nový. Vychádza z normy SEEA EA OSN zavedenej v roku 2021, ako aj zo skúseností získaných v Eurostate, Spoločnom výskumnom centre Komisie (JRC) a v niektorých členských štátoch za posledných niekoľko rokov. Metodiky, ktoré najprv vypracovalo Spoločné výskumné centrum v rámci projektu INCA ([9]), vyvíjajú Eurostat, Spoločné výskumné centrum a skupina národných expertov od roku 2021, pričom Eurostat organizoval dobrovoľný zber údajov v rokoch 2023 a 2024 v rámci prípravy na prvé kolo podávania správ podľa nariadenia v roku 2026 a Komisia (Eurostat) od roku 2017 spolufinancuje budovanie kapacít v členských štátoch prostredníctvom ročných grantov.

Týmito troma modulmi sa zlepšia informácie, ktoré sú k dispozícii pre viaceré opatrenia a ciele EÚ vrátane ambície v oblasti klimatickej neutrality, stratégie Z farmy na stôl, stratégie EÚ pre lesy, stratégie EÚ v oblasti biodiverzity do roku 2030 a Globálneho dohovoru o biologickej diverzite, stratégie v oblasti pôdy do roku 2030, nariadenia o obnove prírody a akčného plánu nulového znečistenia. Zároveň pomôžu zvýšiť význam monitorovania cieľov udržateľného rozvoja pre EÚ.

Vďaka integrovanej štruktúre účtov budú mať nové moduly takisto značnú pridanú hodnotu k základným štatistickým údajom a zvýšia možnosti šiestich existujúcich modulov, keďže bude možné kombinovať nové a staré účty na odvodenie nových ukazovateľov.

Nové ekosystémové účty možno napríklad kombinovať s existujúcimi účtami emisií do ovzdušia, aby sa porovnal objem sekvestrácie uhlíka ekosystémami s objemom emisií skleníkových plynov. Existuje aj silné prepojenie medzi ekosystémovými účtami, účtami týkajúcimi sa lesov a účtami materiálových tokov v rámci celého hospodárstva, pokiaľ ide o ťažbu biomasy.

Okrem troch nových modulov sa situácia zlepšila vďaka nariadeniu (EÚ) 2024/3024 z 27. novembra 2024 aj v iných smeroch. Komisia (Eurostat) bola poverená zverejňovať a v prípade potreby zhromažďovať údaje od členských štátov o investíciách do zmierňovania zmeny klímy (pozri ďalej). Od Komisie (Eurostatu) sa takisto žiadalo, aby vytvorila novú digitálnu publikáciu o zmene klímy a portál s údajmi z environmentálnych účtov. Komisia (Eurostat) dostala za úlohu vypracovať štúdiu uskutočniteľnosti peňažného ohodnotenia ekosystémových služieb a štúdie kvality údajov o vode, energetických dotáciách a adaptácii na

([9]) https://ecosystem-accounts.jrc.ec.europa.eu/.

zmenu klímy. Zlepšenia sa dosiahli aj v súvislosti s novými zdrojmi údajov pre účty, pilotnými štúdiami, výnimkami a financovaním z EÚ.

Ďalej v texte sú uvedené ďalšie opatrenia s právnym základom, ktoré boli prijaté od poslednej správy Európskemu parlamentu a Rade.

- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2024/1769 ([10]), pokiaľ ide o aktualizáciu indikatívneho zoznamu environmentálnych tovarov a služieb a hospodárskych činností. Týmto nariadením sa určil referenčný zoznam, v ktorom sa stanovuje rozsah zostavenia prílohy V k nariadeniu (EÚ) č. 691/2011.
- Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2025/1131 ([11]), ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 691/2011, pokiaľ ide o investície na zmiernenie zmeny klímy a zavedenie klasifikácie na environmentálne účely. Zmiernenie zmeny klímy vrátane súvisiacich investícií je nevyhnutné na dosiahnutie cieľa klimatickej neutrality v EÚ do roku 2050. Preto sú v európskych environmentálnych účtoch zahrnuté aj charakteristiky iných investícií do zmiernenia zmeny klímy. Údaje sa vzťahujú na všetky odvetvia a činnosti hospodárstva, ktoré sú dôležité pre zmiernenie zmeny klímy, a sú rozdelené podľa členských štátov. Prvé predloženie údajov o investíciách do zmiernenia zmeny klímy sa očakáva v októbri 2025. Klasifikácia environmentálnych účelov je nová klasifikácia zavedená OSN v roku 2024, ktorá nahradila starú klasifikáciu činností a výdavkov na ochranu životného prostredia (ďalej len „CEPA 2000“) a klasifikáciu činností v oblasti riadenia zdrojov (ďalej len „CReMA 2008“).
- Delegovaným nariadením Komisie (EÚ) 2023/137 ([12]) sa zaviedla aktualizácia 1 NACE Revision 2. Keďže v klasifikácii hospodárskych činností NACE sa upravuje predkladanie údajov členskými štátmi Komisii (Eurostatu) na účely environmentálnych ekonomických účtov, delegovaným nariadením Komisie (EÚ) 2025/472 ([13]) sa zmenili prílohy IV a V k nariadeniu č. 691/2011 aktualizáciou požiadaviek na predkladanie údajov vyjadrených v zmysle NACE Revision 2 s cieľom zosúladiť ich s jeho aktualizáciami. V budúcnosti sa začne vykonávať aktualizácia 1 NACE Revision 2 v nariadení (EÚ) č. 691/2011.

Napriek intenzívnej technickej príprave troch nových modulov so všetkými členskými štátmi požiadalo osem krajín o výnimky na vykonávanie jedného alebo viacerých z troch nových modulov, čo znamená, že začnú vykazovať údaje o jeden až dva roky neskôr ako ostatné členské štáty. Všetky žiadosti o výnimku boli riadne odôvodnené a schválené vo vykonávacom rozhodnutí Komisie (EÚ) 2025/1170 z 13. júna 2025 ([14]). Trinásť členských štátov požiadalo o výnimky na predkladanie údajov o investíciách do zmiernenia zmeny klímy na jeden alebo dva roky od októbra 2025.

([10]) Ú. v. EÚ L, 2024/1769, 27.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/1769/oj.
([11]) Ú. v. EÚ L, 2025/1131, 4.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2025/1131/oj.
([12]) Ú. v. EÚ L 19, 20.1.2023, s. 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/137/oj.
([13]) Ú. v. EÚ L, 2025/472, 11.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2025/472/oj.
([14]) Ú. v. EÚ L, 2025/1170, 16.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1170/oj.

Nové údaje a ukazovatele, nové publikácie

Od poslednej správy v roku 2022 Komisia (Eurostat) okrem nových modulov zvýšila množstvo a zlepšila kvalitu informácií dostupných z environmentálnych účtov.

- Komisia (Eurostat) vydala:
  - portál štatistických údajov o environmentálnych ekonomických účtoch („prehľad“) ([15]) a
  - digitálnu publikáciu o zmierňovaní zmeny klímy ([16]),

  ako sa vyžaduje v článku 10 zmeneného nariadenia.

  Oba produkty boli vydané v decembri 2024. V prehľade sú zhrnuté kľúčové ukazovatele environmentálneho ekonomického účtu používateľsky ústretovým a interaktívnym spôsobom. Digitálna publikácia „Štatistika o zmierňovaní zmeny klímy“ poskytuje interaktívne grafy a mapy, aby sa používatelia mohli hlbšie zaoberať údajmi z environmentálnych účtov.
- Od novembra 2021 Komisia (Eurostat) vydáva odhady štvrťročných emisií skleníkových plynov ([17]), ktoré sú plne v súlade s národnými účtami. Ich zverejnenie trvá len štyri a pol mesiaca po skončení referenčného obdobia. Včasné zverejňovanie odhadov emisií je z politického hľadiska odpoveďou na potrebu rýchlejších a častejších informácií. Nové odhady nevyžadujú od členských štátov žiadne ďalšie podávanie správ.
- Eurostat okrem zverejňovania údajov, ktoré členské štáty nahlásili podľa nariadenia, zverejňuje predbežné odhady účtov emisií skleníkových plynov do ovzdušia v T + 12 mesiacov po skončení referenčného obdobia a v T + 6 mesiacov pre účty materiálových tokov.
- Komisia (Eurostat) kombinuje environmentálne účty s makroekonomickými modelmi, ako sú multiregionálne input-output tabuľky, s cieľom vytvoriť kvalitnejšie a podrobnejšie environmentálne stopy spotreby EÚ, ako je napríklad stopa skleníkových plynov ([18]) alebo surovinová stopa ([19]).

Metódy zberu údajov a administratívne zaťaženie

Pri environmentálnych účtoch sa vo všeobecnosti nevyžaduje, aby občania alebo podniky vypĺňali nové prieskumy, pretože väčšinou sa využívajú údaje, ktoré už majú k dispozícii národné orgány. Tieto existujúce údaje sa v prípade potreby často dopĺňajú o ďalšie odhady, napr. z modelov. Okrem údajov z národných účtov sa v rámci environmentálnych účtov

([15]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/dashboard/environmental-accounts/.
([16]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistics_on_climate_change_mitigation.
([17]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Quarterly_greenhouse_gas_emissions_in_the_EU.
([18]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Greenhouse_gas_emission_footprints.
([19]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Material_flow_accounts_statistics_-_material_footprints.

integrujú údaje zo širokej škály zdrojov vrátane štatistík o energii, doprave, materiáloch, poľnohospodárstve a lesníctve, výdavkoch verejnej správy a daniach, ako aj z neštatistických zdrojov, ako sú údaje z pozorovania Zeme, údaje z biofyzikálnych modelov a informácie o biodiverzite z občianskej vedy.

Na splnenie požiadaviek na údaje stanovených v nariadení bude možno potrebné, aby orgány v členských štátoch upravili existujúce údaje tak, aby boli v súlade s koncepciami nariadenia. Tieto úpravy si môžu vyžadovať určitý objem práce zo strany národných orgánov a občanov, ako napríklad upravené alebo rozšírené prieskumy domácností alebo podnikov, ktoré by poskytli údaje pre vybrané premenné v environmentálnych účtoch.

Krajiny sa takisto môžu rozhodnúť, že pre environmentálne účty vytvoria osobitné zbery údajov, aby zlepšili kvalitu údajov. Niektoré krajiny napríklad vytvorili prieskumy, ktoré dopĺňajú ich ostatné zdroje údajov pre účty odvetvia environmentálnych tovarov a služieb (príloha V k nariadeniu). Tieto prieskumy sa vykonávajú každý rok alebo raz za niekoľko rokov. Výsledné dodatočné zaťaženie podnikov je veľmi nízke.

Na záver možno konštatovať, že administratívne zaťaženie podnikov a domácností pri poskytovaní údajov pre environmentálne účty je veľmi malé.

Pokiaľ ide o administratívne zaťaženie národných orgánov, situácia je takáto. Väčšinu práce na zostavovaní účtov vykonávajú národné orgány, zvyčajne národné štatistické úrady alebo príležitostne ministerstvá energetiky alebo životného prostredia. Medzi ďalšie národné orgány, ktoré prispievajú k zostavovaniu účtov, patria orgány ochrany prírody a daňová správa. Táto práca spočíva najmä v opätovnom využití a integrácii existujúcich zdrojov štatistických údajov, ako sú napríklad podnikové prieskumy, a neštatistických zdrojov údajov, napríklad administratívnych záznamov.

Priemerný počet zamestnancov národných orgánov potrebných na zostavenie účtov sa odhaduje na šesť až deväť ekvivalentov plného pracovného času pre deväť príloh k nariadeniu ([20]).

Každá zo starších príloh I – VI si vyžaduje v priemere 0,5 až 1 ekvivalent plného pracovného času. Odhaduje sa, že tri nové prílohy si spočiatku vyžiadajú dva až tri dodatočné ekvivalenty plného pracovného času v každom národnom orgáne ([21]), pričom presný počet závisí od faktorov, ako sú podmienky v členskom štáte, rozsah existujúcich zdrojov údajov.

Keďže systémy zostavovania štatistík časom dozrievajú, očakáva sa zvýšenie efektívnosti.

Zníženie zaťaženia a zjednodušenie sú pre Komisiu veľmi dôležité. V spolupráci s národnými štatistickými úradmi Eurostat zavádza opatrenia na zníženie zaťaženia zberom údajov a ich vykazovaním.

- Zamestnanci Eurostatu vyvíjajú metodiky, píšu usmernenia, poskytujú nástroje na zostavovanie účtov, vedú skupiny expertov a spravujú granty, ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie efektívnosti a koordinácie v členských štátoch.

([20]) Zdroj: Národné štatistické úrady členských štátov, údaje zozbierané v rámci analýzy nákladov európskej štatistiky na rok 2020.

([21]) Zdroj: Národné štatistické úrady členských štátov, údaje zozbierané od expertnej skupiny „riaditelia sektorových a environmentálnych štatistík a účtov (DIMESA)“ na účely diskusie tejto skupiny v roku 2021.

- Expertné skupiny Komisie (Eurostatu) koordinujú tvorbu údajov, podporujú výmenu osvedčených postupov a spoločných riešení a zvyšujú efektívnosť.
- Komisia (Eurostat) vyvinula a poskytla členským štátom nástroj na zostavovanie účtov a údaje za celú EÚ pre účty ekosystémových služieb (nástroj INCA) a nástroj na zostavovanie energetických účtov (nástroj „PEFA-Builder“). Členské štáty, ktoré používajú tieto nástroje, budú mať s implementáciou energetických účtov a účtov ekosystémových služieb, ktoré budú mať uspokojivú kvalitu, málo práce. Členské štáty môžu používať aj svoje vlastné nástroje a údaje.
- Účty rozsahu ekosystémov a stavu ekosystémov môžu byť z veľkej časti založené na existujúcich údajoch z celej EÚ.
- Viaceré národné orgány využili granty (spolufinancované Komisiou) na zavedenie metód alebo vývoj nástrojov potrebných na tvorbu údajov, čím sa zvýšila ich efektívnosť.

Týmito iniciatívami Komisie (Eurostatu) sa výrazne znížilo administratívne zaťaženie a náklady v členských štátoch. Zníženie sa odhaduje na približne jeden až dva plné ekvivalenty plného pracovného času na členský štát a najmenej dva milióny eur ročne pre všetky členské štáty spolu.

Na záver možno konštatovať, že zaťaženie národných orgánov je obmedzené a oveľa menšie v porovnaní s prínosmi environmentálnych účtov. Eurostat venuje zaťaženiu spojenému so zberom údajov veľkú pozornosť a neustále sa snaží ho znižovať. Na tento účel Eurostat neustále komunikuje s členskými štátmi v tejto oblasti.

4. USKUTOČNITEĽNOSŤ A ÚČINNOSŤ ŠTATISTIKY

Účinnosť environmentálnych účtov závisí od dvoch faktorov: po prvé, ako možno reorganizovať existujúce informácie do jednotného účtovného rámca, a po druhé, ako a v akom rozsahu sa účty používajú.

Pokiaľ ide o prvý faktor, ilustruje to odhad ekosystémovej služby zásobovania plodinami v novej prílohe IX na základe existujúcich informácií z účtov materiálových tokov v prílohe III.

Pokiaľ ide o druhý faktor, environmentálne účty poskytujú informácie na ekonomickú analýzu a posúdenie vplyvu a používajú sa na monitorovanie pokroku pri dosahovaní politických cieľov. Viaceré ukazovatele environmentálneho účtu, ako napríklad surovinová stopa, miera obehového využívania materiálov, podiel environmentálnych daní na celkových daňových príjmoch a stopa skleníkových plynov v oblasti spotreby EÚ, sa používajú na monitorovanie

pokroku, ktorý EÚ dosahuje pri plnení cieľov udržateľného rozvoja ([22]), a pri monitorovaní 8. všeobecného environmentálneho akčného programu Únie do roku 2030 ([23]).

V rámci monitorovania obehového hospodárstva EÚ ([24]) sa na základe environmentálnych účtov zostavuje niekoľko ukazovateľov vstupu materiálov do hospodárstva a používania primárnych a sekundárnych materiálov.

Ukazovatele odvodené z environmentálnych účtov pomôžu monitorovať aj pokrok EÚ pri dosahovaní cieľov Dohovoru o biodiverzite ([25]) a účinnosť ostatných politík v oblasti ochrany biodiverzity a nulového znečistenia.

Ukazovatele stavu ekosystému sú v súlade s ukazovateľmi používanými na monitorovanie nariadenia o obnove prírody. To znamená, že environmentálne účty možno použiť na monitorovanie pokroku EÚ pri dosahovaní príslušných cieľov.

Prezentáciou ukazovateľov relevantných pre politiku v novom prehľade environmentálnych účtov ([26]) a hĺbkovou analýzou vzájomných závislostí medzi zmiernením zmeny klímy a hospodárskymi činnosťami, ktorá je uvedená v digitálnej publikácii o zmiernení zmeny klímy ([27]), sa podporí využívanie účtov pri tvorbe politiky.

Uskutočniteľnosť nových modulov, ktoré boli do nariadenia pridané, vyplýva z ich koncepcie, keďže boli testované špecializovanými pracovnými skupinami s národnými expertmi a/alebo prostredníctvom grantov predtým, ako Komisia navrhla zmenu. Metodickú podporu vo forme príručiek poskytuje Komisia (Eurostat) v spolupráci s členskými štátmi.

5. KVALITA ÚDAJOV ZASLANÝCH OD POSLEDNEJ SPRÁVY

V nariadení sa vyžaduje, aby členské štáty a krajiny EHP predkladali Eurostatu údaje a správy o kvalite svojich údajov ([28]). Niekoľko kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátov na členstvo v EÚ takisto predkladá údaje požadované nariadením na dobrovoľnom základe, čiastočne alebo úplne. Táto správa o vykonávaní je zameraná na prvú skupinu krajín (krajiny EÚ/EHP). Eurostat overuje prijaté údaje a správy o kvalite údajov a zverejňuje ich na svojom

([22]) https://data.europa.eu/doi/10.2785/1111373. Ukazovateľmi cieľov udržateľného rozvoja založenými na environmentálnych účtoch sú „intenzita emisií do ovzdušia v priemysle“, „surovinová stopa“, „hrubá pridaná hodnota v odvetví životného prostredia“, „miera obehového využívania materiálov“ a „podiel environmentálnych daní na celkových daňových príjmoch“. V tejto správe sa používajú aj uhlíkové stopy v kapitole venovanej účinkom presahovania.

([23]) https://www.eea.europa.eu/en/topics/at-a-glance/state-of-europes-environment/environment-action-programme/8th-eap-indicator-based-progress.

([24]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy/monitoring-framework.

([25]) https://www.cbd.int/gbf.

([26]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/dashboard/environmental-accounts/.

([27]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Statistics_on_climate_change_mitigation.

([28]) Švajčiarsko predkladá údaje na základe dvojstrannej štatistickej dohody Švajčiarska s Európskou úniou od decembra 2019. Lichtenštajnsko má úplnú výnimku z nariadenia (EÚ) č. 691/2011, ako sa uvádza v rozhodnutí Spoločného výboru EHP č. 98/2012 z 30. apríla 2012, ktorým sa mení a dopĺňa príloha XXI (Štatistika) k Dohode o EHP (Ú. v. EÚ L 248, 13.9.2012, s. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2012/98(2)/oj).

webovom sídle ([29]) spolu s technickými a metodickými vysvetleniami a základnými informáciami ([30]).

Väčšina členských štátov predkladá úplné súbory údajov a správy o kvalite v lehotách stanovených v nariadení ([31]). Počas vykazovaných období niekoľko členských štátov nedodržalo lehoty, zvyčajne len o niekoľko dní, to však nemalo žiadny hmatateľný vplyv na používateľov.

Celkovo majú štatistické údaje, ktoré predložili členské štáty za všetky prílohy podľa nariadenia, veľmi dobrú kvalitu a v rokoch 2022 až 2025 sa ďalej zlepšili. Je to zdokumentované v ukazovateľoch kvality pre účty emisií do ovzdušia a účty materiálových tokov, ktoré Eurostat zverejňuje spolu s metaúdajmi. Pravidelne sa hodnotí súlad medzi energetickými účtami a účtami emisií do ovzdušia, ktorý sa takisto zlepšil.

Komisia (Eurostat) očakáva, že kvalita (úplnosť) novozavedených údajov pre prílohu V o investíciách do zmiernenia zmeny klímy sa v nasledujúcich dvoch rokoch zlepší, keďže mnohé členské štáty získali výnimku. Tento dodatočný čas im umožní lepšie sa pripraviť. V prvých rokoch predkladania údajov budú preto údaje za tieto členské štáty chýbať a Eurostat ich bude odhadovať pomocou modelovacích techník. V tejto oblasti sú stále potrebné zlepšenia. Komisia (Eurostat) naďalej spolupracuje s členskými štátmi na riešení technických a metodických otázok.

Ďalšie opatrenia na zlepšenie kvality údajov sa buď plánujú, alebo sa už realizujú, ako je podrobne uvedené v nasledujúcom oddiele.

6. OPATRENIA NA ZLEPŠENIE

Komisia (Eurostat) a členské štáty sa dohodli na európskej stratégii pre environmentálne účty. Súčasná verzia sa vzťahuje na obdobie od roku 2024 do roku 2028 ([32]). V stratégii, ktorá sa v nariadení nevyžaduje, sa stanovuje pracovný program a koordinuje sa európske úsilie o zvýšenie využívania environmentálnych účtov a ich ďalší rozvoj vrátane prípadných nových modulov. Pokiaľ ide o vykonávanie nariadenia, stratégia má tieto ciele.

- Zlepšiť komunikáciu o environmentálnych účtoch a zvýšiť ich využívanie. Tým sa zabezpečí, že zostanú užitočné pre politiku a iné typy prípadov použitia. Tento cieľ môže zahŕňať aj aktuálnejšie údaje, vizualizácie a prezentácie. Zahŕňa aj ďalšie využívanie ukazovateľov založených na environmentálnych účtoch alebo zvyšovanie povedomia a poskytovanie informácií odborným používateľom a verejnosti.
- Eurostat napríklad plánuje zverejniť prvé odhady pre energetické účty v roku 2026. Príklady nových komunikačných produktov sú uvedené v oddiele 4.

([29]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database.
([30]) http://ec.europa.eu/eurostat/web/environment/overview.
([31]) https://circabc.europa.eu/ui/group/c4687299-277c-42f8-8747-dee3f17341de/library/f4f240c1-054c-4363-b598-7b3b9efb14e4/details.
([32]) https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1798247/6191525/European+Strategy+for+Environmental+Accounts.pdf/beb67371-bcdf-442e-b323-22c891b717a4?t=1707816517927.

- Pripraviť vykonávanie troch nových modulov o lesoch, ekosystémoch a environmentálnych dotáciách (oddiel 3). Prípravné činnosti zahŕňajú dobrovoľný zber údajov, vydávanie príručiek Eurostatu, dohodnuté pravidlá validácie údajov a odbornú prípravu pre národných zostavovateľov.
- Spolupracovať s ostatnými zostavovateľmi údajov. Týka sa to spolupráce s časťami štatistického systému (napríklad so sociálnou štatistikou s cieľom vyvinúť širšie opatrenia udržateľnosti), ako aj s inými zostavovateľmi mimo štatistického systému (napríklad s environmentálnymi agentúrami, výskumnou obcou a ministerstvami). Zahŕňa aj spoluprácu a metodickú koordináciu s medzinárodnou štatistickou komunitou, napríklad pri revízii SNA, ESA 202X a práci na Manuáli o platobnej bilancii a medzinárodnej investičnej pozícii, 7. vydanie (BPM7). Pripravovaný revidovaný štandard národných účtov ESA 202X bude zahŕňať prírodné zdroje v oveľa väčšej miere ako predtým.
- Preskúmať nové zdroje údajov s cieľom zvýšiť kvalitu údajov a zefektívniť ich tvorbu.
- Vypracovať výskumný program pre európske environmentálne účty do budúcnosti. Prvá verzia výskumného programu bola vypracovaná v polovici roka 2025.

K stratégii je pripojený akčný plán so zoznamom opatrení a lehôt pre každý z uvedených cieľov.

7. NÁVRHY NOVÝCH MODULOV A NOVÝCH PRODUKTOV ENVIRONMENTÁLNEJ ŠTATISTIKY

Komisia môže navrhnúť nové moduly pre témy uvedené v článku 4 ods. 2 ([33]) – najmä o dotáciách na energie – na základe výsledkov pilotných štúdií a štúdií uskutočniteľnosti, ktoré vykonali členské štáty.

Pre dve z týchto tém (dotácie na fosílne palivá a adaptácia na zmenu klímy) Komisia (Eurostat) v posledných dvoch až troch rokoch vyvinula tieto štatistické nástroje.

- Dobrovoľný zber údajov o dotáciách potenciálne škodlivých pre životné prostredie, ktorý sa začal v roku 2023 a bude pokračovať každý rok. Hodnotenie metodiky a výsledkov sa vykonáva v spolupráci s členskými štátmi.
- Experimentálna metodika a makroekonomické údaje o adaptácii na zmenu klímy na základe dostupných štatistických údajov.

Práca EÚ na týchto dvoch témach je významným medzinárodným príspevkom k iniciatíve III skupiny G20 týkajúcej sa doplnenia chýbajúcich údajov a k aktualizácii medzinárodnej normy SEEA CF.

Komisia a členské štáty budú spoločne pokračovať vo vývoji nových modulov. V článku 4 nariadenia sa vyžaduje, aby Komisia vykonala posúdenie metodických možností a uskutočniteľnosti peňažného ohodnotenia ekosystémových služieb. V článku 10 nariadenia

([33]) Účty týkajúce sa vôd (kvantitatívne a kvalitatívne), účty výdavkov na riadenie zdrojov, dotácie alebo podporné opatrenia, ktoré by mohli byť škodlivé pre životné prostredie, a účty týkajúce sa odpadov.

sa od Komisie vyžaduje, aby posúdila kvalitu dostupných údajov o dotáciách na energie vrátane dotácií na fosílne palivá, o adaptácii na zmenu klímy a o vode.

Komisia (Eurostat) sa však domnieva, že nie je vhodný čas na navrhovanie nových modulov, pokiaľ sa nezvýši dopyt po nich z politického hľadiska. Vykonávanie troch nových modulov si vyžaduje značné úsilie zo strany členských štátov. Zo skúseností s prvými dvomi vlnami modulov zavedenými v rokoch 2011 a 2014 takisto vyplynulo, že Komisia a členské štáty musia naďalej investovať do systémov zostavovania štatistík a do zlepšovania tvorby údajov počas niekoľkých predkladaní údajov, kým budú systémy zostavovania vyspelé a kvalita údajov stabilná.

8. ZÁVERY

Od poslednej správy Komisia a členské štáty dosiahli ďalší pokrok pri vykonávaní európskych environmentálnych účtov podľa nariadenia (EÚ) č. 691/2011, a to najmä:

- rozšírením rozsahu pôsobnosti nariadenia o tri nové tematické moduly a nové premenné týkajúce sa investícií do zmiernenia zmeny klímy,
- zlepšením kvality údajov a zefektívnením ich tvorby,
- rozšírením komunikácie o environmentálnych účtoch,
- vypracovaním ďalších ukazovateľov, ktoré by zodpovedali potrebám používateľov, a
- priebežným posudzovaním potreby upraviť a zlepšiť kvalitu európskych environmentálnych účtov vzhľadom na nové priority a oblasti.